

Javni čas „Moj Beograd“

Istorija Beograda

1. tekst

Beograd- “Dar al džihad” ili kuća rata kako su ga Turci nazvali tokom svoje burne prošlosti menjao je svoje ime i osvajače. Osvajali su ga Kelti, Rimljani, Huni, Avari... Vizantija mu u 6.veku daje ime Veligradon. Sloveni stidljivo ulaze u grad sredinom 7.veka. Najpre su naselili njegovu okolinu, a onda se ušunjali u grad i dali mu današnje ime. Spomen imena Beograd datira čak iz 9.veka. Tokom IX, X i XI veka o Beograd su se otimale tri sile koje su njime večno vladale: Ugarska, Bugarska i Vizantija..

Prvi srpski kralj koji je vladao njime bio je Stefan Dragutin, da bi u 15.veku despot Stefan Lazarević Beograd pretvorio u svoju prestonicu. Tokom vremena smenjivale su se turska i austrijska vlast.

2. tekst

Tvrđava i grad "na ušću dveju reka ispod Avale" preturili su preko glave mnoge vetrove i pre nego što je postao glavni grad zemlje i bio tek varošica na granici, Beograd je bio centar dešavanja i mesto oko koga su se lomila brojna koplja.

Srpska prestonica je kroz istoriju predstavljala granicu između hrišćanstva i islama, modernog i tradicionalnog. Naš grad je i danas pun simbola koji oslikavaju međusobno prožimanje različitih kultura ljudske egzistencije kroz vekove i još uvek je na neki način, kapija između istoka i zapada.

3. tekst

Između dva rata Beograd je imao nekoliko godina blagog opuštanja. Podignut je Most viteškog kralja Aleksandra, ponikao je Beogradski sajam, otvoren je Zoološki vrt, nicali su palate na Terazijama, uređivana je Beogradska tvrđava... ulicama su jurili tramvaji, za njima autobusi, bilo je sve više automobila... Stare udžerice su rušene, a na njihovom mestu nicali su vile i višespratne palate.

Tragična lepota prošlosti bogate zbivanjima, koja nisu dozvoljavala duže periode mira, ostala je sećanje i uspomena.

4. tekst

U predratnom Beogradu postojali su stari zanati: korpari, sajdžije, grnčari, bombondžije, kovači, opančari, voskari... Davne 1936. godine otvorena je prva bombondžinica u Beogradu, a danas je ostala samo jedna od 120 bombondžinica.Pravile su se dve vrste ratluka - od ruže i bergamota i svilene bombone.

5. tekst

Da li znate da je prva šeširdžijska radnja otvorena davne 1932. na Terazijama. Radnja je imala dva svetska putnika: jedan je išao po svetu i skupljao modne trendove, a drugi je prodavao Ercegovac šešire.

Beograd je jedan od prvih gradova u Evropi u kojem je uvedena tramvajska linija sa konjskom vučom. Ova tramvajska linija prevozila je na relaciji Kalemegdan-Slavija. Tek 1905. godine električni tramvaji u potpunosti su potisnuli tramvaje sa konjskom vučom.

Da li znate da je prvi bioskop u Beogradu je otvoren 1909. a prvi film je bio "Život i delo Besmrtnog Vožda Karađorđa".

Najstarija škola u Beogradu i Srbiji je OŠ "Kralj Petar Prvi" koja postoji tri veka. Nju su pohađale istaknute ličnosti: Vuk Stefanović Karadžić, Dositej Obradović, kralj Petar Prvi Karađorđević, Mihajlo Petrović Alas, Stevan Mokranjac i mnoge druge javne ličnosti.

6. tekst

Gde je srce Beograda, Momo Kapor

Svugde i nigde.

Ono se krije u otmenoj ležernosti čistača cipela koji će reći: „Daj šta daš!“, u opuštenosti njegovih staraca koji su preko glave preturili toliko ratova, u jutarnjem vicu koji će svojim vedrim praskom preobraziti natmureno službeničko jutro u trolejbusu, u prijateljstvu kelnera koji se ne usteže da sedne sa gostom ispod „Lipe“ i popije pivo, u uličnoj gužvi u kojoj će te se retko kada osetiti strancem, ma odakle dolazili, u lepoti izvrljanih zidova koje niko ne kreči, a na kojima je islikana dirljiva freska uličnih sudbina, ljubavi, psovki, uvreda, duhovitosti, fudbalskih rezultata...

7. tekst

Duh Beograda krije se u jedinstvenom haosu njegovih zelenih pijaca, a pre svega u gipkom hodu Beograđanki. Beograđanke na ulici – to je za mene fantastičan moderan balet, bez drugog zvuka do lupkanja potpetica na njihovim cipelama! Blede, naglo izrasle gradske devojčice, odrasle na asfaltu, samostalne, drske i učtive u isti mah – one su najlepša i najraskošnija predstava koju Beograd nudi pogledu došljaka, sve dok nekuda ne iščeznu, kao po nečijem tajnom migu, a ulice ostanu neutješno puste i gole.

8. tekst

Duh Beograda je, najzad, i u osećanju da ste kod kuće, da ne možete propasti jer ste među svojim, da uvek i u svako doba možete da pozajmite nešto sitnine, ljubavi, krov nad glavom i malo neophodnog saučesništva pred zoru... Taj duh premošćava reke i raskršuje spletove

zardalih koloseka među čijim pragovima niče trava, da bi sebi obezbedio što širi vidik na reke i nebo.

9. tekst

Taj će nas grad opčiniti šarmom, a nikad nam neće otkriti tajnu šifru te čudne ljubavi, kojoj ne znamo razloga. Ostaćemo zauvek njegovi dobrovoljni zatočnici, koji su između bezbroj gradova remek-dela izabrali baš Beograd da u njemu prožive svoj jedini život koji im je dan.“

10. tekst

Još ponegde u Beogradu postoje tarabe, a uz tarabe raste korov jakog, oporog mirisa... Gugutka guguče na grani divlje kruške, a zalutali poljski miš beži od straha ili gladi... Sve to još postoji negde, u nekoj ulici bez imena i kući bez broja.

11. tekst

O Beogradu, Ivo Andrić

Ovaj veliki grad bio je, izgleda, oduvek ovakav: istrgan, prosut, upravo kao da nikad ne postoji, nego večno nastaje, dograđuje se i oporavlja. S jednog kraja niče i raste, a sa drugog vene i propada. Uvek se kreće i talasa, nikad ne miruje i ne zna šta je spokoj i tišina. Grad na dve reke, na velikom prostoru sapet vetrovima.

12. tekst

Ženski razgovori, Duško Radović

Znam ja to... Svaka žena bi htela život, onako, ceo, iz jednog komada. Kako počne – da tera, da se ne prekida do kraja... To je, dabome lepo... ako je neko te sreće... A ako nije te sreće - šta će? - neka ga krpi iz parčića... deo po deo, kako joj dođe.

Moj ceo život je iz nekih zakrpa... Sve nešto na sitno, na kratko i pomalo. To nije ono... ali, šta mogu... neki život ipak jeste. Godine prođu i svaka žena skrpi neki život... Ima tu svačega... Al ima, bogami, i lepih komada!

Malo je života bez šavova i zakrpa... Ne može! Čovek je proklet! On bi hteo i dugo da živi i da mu bude lepo. E, a to je malo teže. Ne može! Može dugo, ali iz parčića.

Pogledajte, svako od nas nosi neku zakrpu... Svakome se primeti gde je šav – nekome na licu, nekome u očima, nekome u glasu! Svi smo mi krpljeni i sastavljeni – iz mnogo delova. Mi više volimo život, nego život nas. U tome je stvar! E, a ako ga tako volimo, onda nije red da ga ogovaramo i da mu nalazimo mane. Jel tako?

13. tekst

Aforizmi o Beogradu

1. Beograd je opet ogrejalo sunce, jer niko drugi nije hteo.
2. Ko je imao sreće da se jutros probudi u Beogradu, može se smatrati da je za danas dovoljno postigao u životu.
3. Beograd nema dovoljno zanatlija. Kada smo zamišljali budućnost, zamišljali smo je bez kvarova.
4. Da li je iko pitao Beograd šta bi voleo da bude kad poraste?

SKEČ

Lica: Dete, Otac

DETE: Tata kako si se ti igrao kad si bio mali?

OTAC: Eh, sine.... moji drugovi i ja vozili smo bicikle ali bez kaciga i niko se nije povredio... po ceo dan smo se igrali kauboja i idijanaca, između dve vatre, a devojčice su preskakale lastiš... i vidiš, nikad nismo bili umorni. Ko god je došao da se igra, svi bi mu se radovali. Nismo pravili razliku među sobom... Uvek je bilo što nas je više, to bolje.

DETE: Aaaa... tata, šta si jeo kad si bio mali? Da pogodim ! Lazanje, picu, hamburger? Jesam li pogodio?

OTAC: Jeo sam beli domaći hleb namazan džemom, mlečni sladoled, slaninu, mast, pili smo sokove pune šećera...i znaš sine, niko nije bio debeo, jer smo se stalno igrali, skakali i to zamisli gde - na ulici...

DETE : Svašta....a je l u tvoje vreme bilo plastičnih flašica za vodu? Šta si radio kad ožedniš?

OTAC: Vidiš, sine, moji drugari i ja posle fudbala uđemo u komšijsko dvorište ...a tamo crevo za zalivanje bašte...eto odatle smo pili... i niko nije umro od toga...

DETE : Reci mi, tata, jesi li imao mobilni telefon da se javiš kući svojoj mami?

OTAC: Ne, sine....mobilnih telefona nije bilo i roditelji nekad nisu mogli da nas nađu ako odemo u drugu ulicu. I nisu zvali miliciju, jer tada niko nije otimao decu.

DETE: Jesu li te tukli kad se ne javiš?

OTAC:Pa....moram priznati da sam znao dobiti po koji šamar od majke ali nije bilo porodičnog nasilja već je to bila pouzdana metoda da ti nikad više ne padne na pamet da ponoviš istu grešku.

DETE : auuuuuu.... ŠAMAR?MORA DA JE BOLELO....

Aaaa... kako si mogao bez mobilnog telefona ,nije mi jasno...

a škola?pričaj mi šta si radio na času....

OTAC: vidiš sine....u školi smo bili pažljivi...niko nije imao problema sa koncentracijom..nismo išli kod psihologa ili ne daj Bože kod direktora..i nismo pili nikakve tablete protiv hiperaktivnosti

DETE: pa tebi je baš bilo dosadno !nisi imao internet,kompjuter,mobilni...pa kako si pričao sa drugarima?

OTAC : moji prijatelji su bili pravi i nismo ih dodavali kao vi nego sticali!Pričali smo međusobno svi u glas i odlično smo se razumeli ponekad i pogledima.Mi smo se sine družili..

DETE: a jel si išao na ekskurziju?Šta ste radili na ekskurziji?

OTAC: pevale su se pesme,svirala gitara i harmonika,bila je opšta galama jer smo mi sine
ZAMISLI raz- go –va- ra- li,smejali se,delili čips i sendviče i znaš šta...?!Mi se nismo slikali-mi
smo stvarali sećanja i to niko ne može da izbriše.

DETE: (gleda u čudu)a jesi li gledao filmove na televiziji?jesi li uopšte imao televizor pošto nisi
imao ono najbitnije-mobilni i kompjuter?

OTAC : imali smo samo dva kanala na tv-u i čitali smo stripove jer su nam branili..Mi smo sine
imali maštu da od stripa razvijemo film u glavi.

Imali smo slobodu,pravo na greške,uspeh i odgovornost.I naučili smo da živimo sa tim!